

УДК 574.1:556.53(477.83)

DOI <https://doi.org/10.29038/NCBio.21.2.15-22>

Сучасний стан біорізноманіття заплави та русла ріки Дністер у селах Липиці та Колодруби, ОТГ: Миколаївська міська громада, Львівська область (Україна)

Ірина Кузьмішина, Катерина Сухомлін, Марія Зінченко, Сергій Волгін,
Олександр Зінченко, Світлана Дяків

Волинський національний університет імені Лесі Українки

Адреси для листування: kuzmishyna.ira@vnu.edu.ua, sukhomlin.katerina@vnu.edu.ua

Отримано: 10.10.21; прийнято до друку: 15.12.21; опубліковано: 30.12.21

Резюме. За результатами польових досліджень упродовж вегетаційного періоду 2021 р. у заплаві ріки Дністер у Стрийському районі Львівської області виявлено 118 видів судинних рослин і 76 видів тварин. Обстеження ділянки у с. Липиці та с. Колодруби здійснювали впродовж вегетаційного періоду 2021 р. (16.05.2021, 15.06.2021, 24.06.2021 та 03.08.2021 р.). Площа території досліджень уздовж правого та лівого берегів р. Дністер становить близько 1 га. Територія заплави вкрита високорослими травами (*Heracleum sphondylium* L., *Glyceria notata* Chevall., *Phragmites australis* (Cov.) Trin. ex Steud.), бур'янами (*Arctium lappa* L., *A. tomentosum* Mill., *Echinocystis lobata* (Michx.) Torr. et Gray, *Veronica filiformis* Sm.), заростями *Rubus caesius* L., чагарниками та деревами *Salix alba* L., *S. acutifolia* Willd., *S. fragilis* L., *S. viminalis* L., *S. pentandra* L.

Розташування території досліджень у межах населених пунктів сприяло значній антропогенізації рослинного покриву – аборигенні види становлять 39,8 % від загальної кількості усіх визначених нами видів рослин, синантропні – 60,2 %, зокрема, апофіти – 43,2 %, археофіти і кенофіти – 17,0 %, що свідчить про значну трансформованість спонтанної флори.

Серед тварин відзначено молосків Mollusca 6 видів, комах Insecta – 58 видів, земноводних Amphibia – 1 вид, птахів Aves – 10 видів, ссавців Mammalia – 1 вид. Всі тварини типові й численні в регіоні дослідження, серед них звичайні фонові види становлять 47,4 % від загальної кількості зареєстрованих, відносно велика частка шкідників лісу й саду (26,3 %) та кровососів (14,5 %). Територія дослідження зазнала значного антропогенного впливу. Синантропні рослини становлять 60,2 %, синантропні тварини – 11,8 %. Зареєстровані види не належать до регіональних, державних та міжнародних списків рідкісних видів.

Ключові слова: флора, фауна, заплава ріки Дністер.

Biodiversity of the floodplain and channel of the Dniester River in the villages of Lipitsa and Kolodruby, Stryi district, Lviv region (Ukraine)

Iryna Kuzmyshyna, Kateryna Sukhomlin, Maria Zinchenko, Serhiy Volgin,
Oleksandr Zinchenko, Svitlana Dyakiv

Lesya Ukrainka Volyn National University, Lutsk, Ukraine

Correspondence: kuzmishyna.ira@vnu.edu.ua, sukhomlin.katerina@vnu.edu.ua

Abstract. According to the results of field research during the vegetation period of 2021, 118 species of vascular plants and 76 species of animals were found in the floodplain of the Dniester River in the Stryi district of the Lviv region. Survey of the site in the village of Lipitsa and the village of Kolodruby were carried out during the vegetation period of 2021 (16.05.2021, 15.06.2021, 24.06.2021 and 03.08.2021). The research territory area is about 1 ha along the right and left banks of the Dniester River. The floodplain is covered with tall grasses (*Heracleum sphondylium* L., *Glyceria notata* Chevall., *Phragmites australis* (Cov.) Trin. ex Steud.), weeds (*Arctium lappa* L., *A. tomentosum* Mill., *Echinocystis lobata* (Michx.) Torr. et Gray, *Veronica filiformis* Sm.), underwoods of *Rubus caesius* L., shrubs and trees *Salix alba* L., *S. acutifolia* Willd., *S. fragilis* L., *S. viminalis* L., *S. pentandra* L.

The location of the study area within the settlements contributed to a significant anthropogenization of vegetation – aboriginal species account for 39,8 % of the total number of all identified plant species, synanthropic – 60,2 %, in particular, apophytes – 43,2 %, archaeophytes and kenophytes – 17,0 %, which indicates a significant transformation of the spontaneous flora.

Among animals molluscs of 6 species, insects – 58 species, amphibians – 1 species, birds – 10 species, mammals – 1 species were noted. All animals are typical and numerous in the study region, among them the usual background species account for 47,4 % of the total number registered, a relatively large proportion of forest and garden pests (26,3 %) and bloodsuckers (14,5 %). The study area was significantly anthropogenic. Synanthropic plants account for 60,2 %, synanthropic animals – 11,8 %. Registered species do not belong to the regional, state and international lists of rare species.

Key words: flora, fauna, floodplain of the Dniester river.

ВСТУП

У роботі зроблено попередній підсумок біорізноманіття заплави р. Дністер. Роботу проведено на замовлення ТОВ «ВОТЕРСТРУМ».

Аналіз літературних джерел засвідчив, що за геоботанічним районуванням [1] рослинність території дослідження належить до Сандомирсько-Верхньодністровського округу Південнопольсько-Західноподільської підпровінції Центральноєвропейської провінції Європейської широколистяної області, за флористичним – до Східнокарпатського округу Карпатської підпровінції Центральноєвропейської провінції Європейської області [2]. За зоогеографічним поділом [3] – це бореальна європейсько-сибірська підобласть, Європейсько-Західносибірська лісова провінція, Східноєвропейський округ, район мішаного, листяного лісу та лісостепу, підділянка Дністровсько-Дніпровська.

Рослинність долини Верхнього Дністра та її використання в народному господарстві всебічно вивчав Ю. Р. Шеляг-Сосонко [4], синантропну фракцію флори верхньої течії Дністра – Ю. А. Скиба [5]. Л. О. Тасенкевич зі співавторами наведено оцінку стану й тенденцій змін трав'яних угруповань у верхів'ї басейну р. Дністер, здійснено природоохоронну категоризацію лучних угруповань [6]. Вищу водну рослинність водойм басейну річок Львівської області, зокрема й верхньої течії Дністра, досліджувала Л. М. Борсукевич [7]. У 2016 р. в узагальненій статті охарактеризовано основні напрями наукових досліджень рослинного покриву річкових долин басейну верхів'я Дністра, зокрема, сучасний екологічний напрям, де визначними є роботи С. Стойка, Т. Кагала, Л. Тасенкевич, Л. Борсукевич [8].

Іхтіофауна басейну Дністра в межах Львівської області налічує 58 видів із 17 родин. Найбагатше представлена родина корошових – 29 видів (50 % від загальної їх кількості). Значно менше видів містять родини окуневі – 5, бичкові – 4, в'юнові, лососеві та рогаткові – по 3 види. А інші 12 родин – міногові, осетрові, вугрові, баліторові, ікталурові, сомові, щукові, умброві, миневі, колючкові, центрархові, головешкові, містять лише по одному виду [9]. За попередніми повідомленнями, на досліджуваній ділянці [10] зареєстровано 10 видів риб: короп звичайний *Cyprinus carpio* (Linnaeus, 1758), лящ *Abramis brama* Linnaeus, 1758, сом звичайний *Silurus glanis* Wulff, 1765, щука звичайна *Esox lucius* Linnaeus, 1758, судак звичайний *Sander lucioperca* Linnaeus, 1758, окунь звичайний *Perca fluviatilis* Linnaeus, 1758, плітка звичайна *Rutilus rutilus* Linnaeus, 1758, карась звичайний *Carassius carassius* Linnaeus, 1758, ротань-головешка

Perccottus glenii Dybowski, 1877, в'юн звичайний *Misgurnus fossilis* Linnaeus, 1758.

Батрахофауну регіону досліджували І. Горбань, Й. Царик, А. Бокотей, Л. Горбань, О. Решетило, В. Пограничний, М. Сенік [11, 12]. Вони відзначають, що серед амфібій Західної України 16 видів трапляється у верхів'ях Дністра. Найпоширеніші – кумка червоночерева *Bombina bombina* Linnaeus, 1761, ропуха сіра *Bufo bufo* Linnaeus, 1758, ропуха зелена *Bufo viridis* (Laurenti, 1768), жаба ставкова *Rana esculenta* (Linnaeus, 1758), жаба трав'яна *Rana temporaria* Linnaeus, 1758, Жаба озерна *Rana ridibunda* Pallas, 1771, жаба гостроморда *Rana arvalis* (Nilsson, 1842), часничниця звичайна *Pelobates fuscus* (Laurenti, 1768), райка деревна *Hyla arborea* (Linnaeus, 1758), тритон звичайний *Triturus vulgaris* Linnaeus, 1758.

У 1990–2000 рр досліджували орнітофауну І. Горбань, А. Бокотей, В. Пограничний, Т. Башта, І. Когут, Н. Соколов, В. Бучко, Н. Дзюбенко, І. Шидловський, Т. Лисачук, Р. Козловський [11, 13, 14]. Вони визначили основні риси орнітокомплексу Верхнього Дністра. На Верхньодністерській низовині гніздуються 151 вид птахів. Уздовж берегів Дністра найхарактернішими є: ластівка берегова *Riparia riparia* (Linnaeus, 1758), кропив'янка сіра *Sylvia communis* Latham, 1787, кропив'янка прудка *Sylvia curruca* (Linnaeus, 1758), соловейко східний *Luscinia luscinia* (Linnaeus, 1758), вівчарик-ковалик *Phylloscopus collybita* (Vieillot, 1817), чагарникова очеретянка *Acrocephalus palustris* (Linnaeus, 1758) та трав'янка лучна *Saxicola rubetra* (Linnaeus, 1758).

Прісноводна малакофауна верхів'я басейну Дністра описана у працях Й. Бонковського, В. Здуна, В. Анистратенко, А. Стадніченко, Р. Гураля [10]. Для Верхнього Дністра у літературі зазначено близько 40 видів червононогих молюсків. Найчисленнішими є представники родин Planorbidae та Lymnaeidae [15, 16]. Зокрема, дослідженнями Р. Гураля [15, 16], зафіксовані звичайні для фауни України види: калюжниця річкова *Viviparus viviparus* Linnaeus, 1758, бітінія шупальцева *Bithynia tentaculata* (Linnaeus, 1758), ставковик звичайний *Lymnaea stagnalis* (Linnaeus, 1758), ставковик болотний *Lymnaea palustris* (O. F. Müller, 1774), ставковик вусшковий *Radix auricularia* (Linnaeus, 1758), ставковик витягнутий *Radix peregra* (O. F. Müller, 1774), ставковик малий *Galba truncatula* (O. F. Müller, 1774), пухирчик джерельний *Physa fontinalis* (Linnaeus, 1758) та пухирчик моховий *Aplexa hypnorum* (Linnaeus, 1758), котушка рогова *Planorbis corneus* (Linnaeus, 1758) та котушка облямована *Planorbis planorbis* (Linnaeus, 1758).

Фауну ґрунтових безхребетних регіону розглядали в контексті дослідження західного Волино-

Поділля [17]. За результатами проведеного дослідження в межах Західно-Українського Опілля зареєстровано 4 види хижих нематод ряду Mononchida, 177 видів панцирних кліщів Oribatida, 58 видів ногохвісток Collembola, 196 видів турунів Saranidae, 33 види златок Vuprestidae, 8 видів пігулочників Vyrhidae.

МАТЕРІАЛ І МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕНЬ

Обстеження ділянки у с. Липиці та с. Колодруби Стрийського району Львівської області здій-

снювали впродовж вегетаційного періоду 2021 р. (16.05.2021, 15.06.2021, 24.06.2021 та 03.08.2021 р.). Площа території досліджень вздовж правого та лівого берегів р. Дністер становить близько 1 га. Територія заплави вкрита високорослими травами (*Heracleum sphondylium* L., *Glyceria notata* Chevall., *Phragmites australis* (Cov.) Trin. ex Steud.), бур'янами (*Arctium lappa* L., *A. tomentosum* Mill., *Echinocystis lobata* (Michx.) Torr.et Gray, *Veronica filiformis* Sm.), заростями *Rubus caesius* L., чагарниками та деревами *Salix alba* L., *S. acutifolia* Willd., *S. fragilis* L., *S. viminalis* L., *S. pentandra* L. (рис. 1).

Рис. 1. Загальний вигляд території обстеження:
 а – течія річки в межах с. Липиці; б – правий берег річки; в – лівий берег річки (Фото І. Кузьмішиної)

Заплава ріки огорожена насипною дамбою, верхня частина якої укріплена насадженнями окремих дерев віком понад 50 р. (*Juglans regia* L., *Pyrus communis* L., *Quercus rubra* L., *Tilia cordata* Mill., *Larix*

decidua Mill., *Prunus domestica* L., *Ribes nigrum* L., *Populus deltoides* W.Bartram ex Marshall, *Malus domestica* Borkh), також нові насадження швидко-рослої *Paulownia* sp. (рис. 2).

Рис. 2. Молоді насадження *Paulownia* sp. (Фото І. Кузьмішиної)

Судинні рослини досліджували за стандартними геоботанічними методиками під час маршрутних обстежень. Номенклатура таксонів наведена за С. Л. Мосякіним і М. М. Федорончуком з урахуванням системи APG IV [18, 19].

Збір зоологічного матеріалу відбувався стандартними методиками. Видовий склад хребетних тварин досліджували методом спостереження й обліку чисельності, безхребетних тварин збирали методом косіння ентомологічним сачком, водних безхребетних – збирали водним сачком та зачіпом. Використовували відповідні визначники [20–27].

Мета дослідження – моніторинг біорізноманіття заплави та русла ріки Дністер у селах Липиці та Колодруби Стрийського району Львівської області. Завдання – встановлення видового різноманіття флори і фауни, визначення їхнього охоронного статусу.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

На досліджених ділянках заплави і в руслі р. Дністер у с. Липиці та с. Колодруби Стрийського району Львівської області під час польових обстежень 2021 р. зареєстровано 118 видів судинних рослин. Нижче наведено список зареєстрованих видів судинних рослин (за результатами обстежень 16.05.2021, 15.06.2021, 24.06.2021 та 03.08.2021 р.).

1. Бедринець ломикаменевий *Pimpinella saxifraga* L.
2. Березка польова *Convolvulus arvensis* L.
3. Борщівник європейський *Heracleum sphondylium* L.
4. Бруслина європейська *Euonymus europaea* L.
5. Бугиля лісова *Anthriscus sylvestris* (L.) Hoffm.
6. Будяк лопуховий *Carduus personata* (L.) Jacq.
7. Бузина чорна *Sambucus nigra* L.
8. Валеріана висока *Valeriana exaltata* J.C.Mikan
9. Вербка біла *Salix alba* L.
10. Вербка гостролиста *Salix acutifolia* Willd.
11. Вербка ламка *Salix fragilis* L.
12. Вербка прутковидна *Salix viminalis* L.
13. Вербка п'ятитичинкова *Salix pentandra* L.
14. Вербка розмаринлиста *Salix rosmarinifolia* L.
15. Вербозілля звичайне *Lysimachia vulgaris* L.
16. Вербозілля лучне *Lysimachia nummularia* L.
17. Вероніка джерельна *Veronica anagallis-aquatica* L.
18. Вероніка дібровна *Veronica chamaedrys* L.
19. Вероніка нитковидна *Veronica filiformis* Sm.
20. Вероніка весняна *Veronica verna* L.
21. Водяний хрін лісовий *Rorippa sylvestris* (L.) Besser
22. Волошка лучна *Centaurea jacea* L.
23. Галінсога дрібноквіткова *Galinsoga parviflora* Cav.
24. Герань лучна *Geranium pratense* L.
25. Герань маленька *Geranium pusillum* L.
26. Гірчак земноводний *Persicaria amphibia* (L.) Delarbre
27. Гірчак почечуйний *Persicaria maculosa* S.F. Gray
28. Глуха кропива біла *Lamium album* L.
29. Горошок мишачий *Vicia cracca* L.

30. Грицики звичайні *Capsella bursa-pastoris* (L.) Medik.
31. Грястиця збірна *Dactylis glomerata* L.
32. Деревій звичайний *Achillea millefolium* L.
33. Дуб звичайний *Quercus robur* L.
34. Дутень ягідний *Cucubalus baccifer* L.
35. Ехіноцистис шипуватий *Echinocystis lobata* (Michx.) Torr. et Gray
36. Живокіст лікарський *Symphytum officinale* L.
37. Жовтець їдкий *Ranunculus acris* L.
38. Жовтець отруйний *Ranunculus sceleratus* L.
39. Жовтець повзучий *Ranunculus repens* L.
40. Жовтий осот польовий *Sonchus arvensis* L.
41. Жовтозілля весняне *Senecio vernalis* Waldst. et Kit.
42. Зірочник злакоподібний *Stellaria graminea* L.
43. Зніт вузьколистий, іван-чай звичайний *Epilobium angustifolium* L.
44. Калина звичайна *Viburnum opulus* L.
45. Калюжниця болотна *Caltha palustris* L.
46. Китник колінчастий *Alopecurus geniculatus* L.
47. Кінський часник черешковий *Alliaria petiolata* (M. Bieb.) Cavara et Grande
48. Клен ясенелистий *Acer negundo* L.
49. Конюшина лучна *Trifolium pratense* L.
50. Конюшина повзуча *Trifolium repens* L.
51. Королиця звичайна *Leucanthemum vulgare* Lam.
52. Кремена гібридна *Petasites hybridus* (L.) Gaertn., Mey. et Scherb.
53. Кропива дводомна *Urtica dioica* L.
54. Куколиця біла *Melandrium album* (Mill.) Garcke
55. Кульбаба лікарська *Taraxacum officinale* Webb ex Wigg.
56. Латук компасний *Lactuca serriola* Torner
57. Лепешняк відмічений *Glyceria notata* Chevall.
58. Лобода біла *Chenopodium album* L.
59. Лопух великий *Arctium lappa* L.
60. Лопух павутинистий *Arctium tomentosum* Mill.
61. Мак польовий *Papaver rhoeas* L.
62. Медова трава шерстиста *Holcus mollis* L.
63. Морква дика *Daucus carota* L.
64. М'ята довголиста *Mentha longifolia* (L.) Huds.
65. Незабудка болотна *Myosotis scorpioides* L.
66. Ожина сиза *Rubus caesius* L.
67. Омег водяний *Oenanthe aquatica* (L.) Poir.
68. Осока парвська *Carex brevicollis* DC.
69. Осока лисяча *Carex vulpina* L.
70. Очерет звичайний *Phragmites australis* (Cov.) Trin. ex Steud.
71. Пажитниця багаторічна *Lolium perenne* L.
72. Парило звичайне, реп'яшок *Agrimonia eupatoria* L.
73. Пастернак лісовий *Pastinaca sativa* subsp. *sylvestris* (Mill.) Rouy & E.G. Camus
74. Перстач гусячий, гусячі лапки *Potentilla anserina* L.
75. Перстач повзучий *Potentilla reptans* L.
76. Пижмо звичайне *Tanacetum vulgare* L.
77. Пирій повзучий *Elytrigia repens* (L.) Nevski
78. Підмаренник болотний *Galium palustre* L.
79. Підмаренник чіпкий *Galium aparine* L.

80. Плакун верболистий *Lythrum salicaria* L.
81. Плетуха звичайна *Calystegia sepium* (L.) R.Br.
82. Плоскуха звичайна *Echinochloa crus-galli* (L.) P.Beauv.
83. Подорожник великий *Plantago major* L.
84. Подорожник ланцетолистий *Plantago lanceolata* L.
85. Подорожник середній *Plantago media* L.
86. Полин звичайний, або чорнобиль *Artemisia vulgaris* L.
87. Пшінка весняна *Ficaria verna* Huds.
88. Різак звичайний *Falcaria vulgaris* Bernh.
89. Рдесник гостролистий *Potamogeton acutifolius* Link
90. Рдесник волосовидний *Potamogeton trichoides* Cham. & Schtdl.
91. Рогіз вузьколистий *Typha angustifolia* L.
92. Розхідник звичайний *Glechoma hederacea* L.
93. Роман собачий *Anthemis cotula* L.
94. Ряска мала *Lemna minor* L.
95. Свинорий пальчастий *Cynodon dactylon* (L.) Pers.
96. Слабник водяний *Myosoton aquaticum* (L.) Moench.
97. Слива розлога, алича *Prunus cerasifera* Ehrh.
98. Спориш *Polygonum aviculare* L.
99. Стенактис однорічний *Stenactis annua* Nees
100. Стокротки багаторічні *Bellis perennis* L.
101. Суховершки звичайні *Prunella vulgaris* L.
102. Сухоребрик лікарський *Sisymbrium officinale* (L.) Scop.
103. Тимофіївка лучна *Phleum pratense* L.
104. Тонконіг болотний *Poa palustris* L.
105. Тонконіг звичайний *Poa trivialis* L.
106. Тонконіг однорічний *Poa annua* L.
107. Хвощ польовий *Equisetum arvense* L.
108. Хрін звичайний *Armoracia rusticana* P.G. Gaertn., V. Mey. & Scherb
109. Частиха подорожникова *Alisma plantago-aquatica* L.
110. Череда трироздільна *Bidens tripartita* L.
111. Черемха звичайна *Prunus padus* L.
112. Чина бульбиста *Lathyrus tuberosus* L.
113. Чина лучна *Lathyrus pratensis* L.
114. Щавель кислий *Rumex acetosa* L.
115. Щавель туполистий *Rumex obtusifolius* L.
116. Щавель прибережний *Rumex hydrolapathum* Huds.
117. Щириця біла *Amaranthus albus* L.
118. Яглиця звичайна *Aegopodium podagraria* L.

Деревний ярус території дослідження представлений *Salix alba*, *S. fragilis*, *S. pentandra*, поодинокі – *Acer negundo*, *Quercus robur*, *Prunus cerasifera*, *P. padus*; серед кущів поширені *Salix acutifolia*, *S. viminalis*, *S. rosmarinifolia*, *Rubus caesius*, поодинокі *Euonymus europaea*, *Sambucus nigra*, *Viburnum opulus*.

У трав'яному ярусі виділяємо кілька під'ярусів. У найвищому (заввишки 1–1,3 м) поширені *Heracleum sphondylium*, *Glyceria notata*, поодинокі – *Arctium lappa*, *A. tomentosum*. У другому під'ярусі заввишки 0,5–0,8 м поширені суцільним покривом

Anthriscus sylvestris, *Aegopodium podagraria*, *Carduus personata*, *Urtica dioica*; куртинами – *Achillea millefolium*, *Alliaria petiolata*, *Armoracia rusticana*, *Artemisia vulgaris*, *Carex brevicollis*, *C. vulpina*, *Dactylis glomerata*, *Daucus carota*, *Echinochloa crus-galli*, *Galium aparine*, *Lolium perenne*, *Lysimachia vulgaris*, *Mentha longifolia*, *Pastinaca sativa* subsp. *sylvestris*, *Petasites hybridus*, *Phleum pratense*, *Poa trivialis*, *Sonchus arvensis*, *Stenactis annua*, *Symphytum officinale*, *Tanacetum vulgare*, *Veronica anagallis-aquatica*, поодинокі – *Agrimonia eupatoria*, *Cucubalus baccifer*, *Epilobium angustifolium*, *Falcaria vulgaris*, *Geranium pratense*, *Holcus mollis*, *Lactuca serriola*, *Lathyrus pratensis*, *L. tuberosus*, *Leucanthemum vulgare*, *Lythrum salicaria*, *Melandrium album*, *Rumex obtusifolius*, *Senecio vernalis*, *Sisymbrium officinale*, *Valeriana exaltata*, *Vicia cracca*. У третьому під'ярусі заввишки 0,2–0,4 м куртинами поширені *Amaranthus albus*, *Bellis perennis*, *Capsella bursa-pastoris*, *Chenopodium album*, *Cynodon dactylon*, *Elytrigia repens*, *Equisetum arvense*, *Ficaria verna*, *Geranium pusillum*, *Glechoma hederacea*, *Lamium album*, *Lysimachia nummularia*, *Plantago lanceolata*, *P. major*, *P. media*, *Poa annua*, *Polygonum aviculare*, *Potentilla anserina*, *Prunella vulgaris*, *Ranunculus repens*, *Stellaria graminea*, *Taraxacum officinale*, *Trifolium pratense*, *T. repens*, *Veronica anagallis-aquatica*, *V. chamaedrys*, *V. filiformis*; поодинокі – *Anthemis cotula*, *Centaurea jacea*, *Galinsoga parviflora*, *Papaver rhoeas*, *Pimpinella saxifraga*, *Potentilla reptans*, *Ranunculus acris*, *Rumex acetosa*.

Біоморфа витких ліан представлена багаторічниками *Calystegia sepium*, *Convolvulus arvensis*, *Echinocystis lobata*.

Водяними рослинами є *Lemna minor*, *Oenanthe aquatica*, *Persicaria amphibia*, *Potamogeton acutifolius*, *P. trichoides*; прибережно-водними – *Alisma plantago-aquatica*, *Alopecurus geniculatus*, *Bidens tripartita*, *Caltha palustris*, *Galium palustre*, *Myosotis scorpioides*, *Myosoton aquaticum*, *Persicaria maculosa*, *Ranunculus sceleratus*, *Phragmites australis*, *Poa palustris*, *Rorippa sylvestris*, *Rumex hydrolapathum*, *Typha angustifolia*.

На досліджених ділянках зареєстровано 76 видів тварин. Серед них молюсків Mollusca 6 видів, комах Insecta – 58 видів, земноводних Amphibia – 1 вид, птахів Aves – 10 видів, ссавців Mammalia – 1 вид. Нижче наведено список зареєстрованих видів тварин (за результатами обстеження 16.05 2021 та 24.06 2021 р.).

1. Равлик чагарниковий *Fruticicola fruticum* (Müller, 1774)
2. Равлик виноградний *Helix pomatia* Linnaeus, 1758
3. Равлик болотяний звичайний *Zonitoides nitidus* (O.F.Müller, 1774)
4. Бурштинівка звичайна *Succinea putris* (Linnaeus, 1758)
5. Ставковик вушковий *Lymnaea auricularia* Linnaeus, 1758
6. Бітінія Лича *Bithynia leachii* (Sheppard, 1823)

7. Одноденка берегова *Polymita virgo* (Olivier, 1791).
8. Бабка красуня блискуча *Calopteryx splendens* Harris, 1780
9. Стрілка голуба *Enallagma cyathigerum* (Charpentier, 1840)
10. Лютка-наречена *Lestes sponsa* (Hansemann, 1823)
11. Коник зелений *Tettigonia viridissima* (Linnaeus, 1758)
12. Кобилка болотна *Stethophyma grossum* (Linnaeus, 1758)
13. Водомірка болотяна *Aquarius paludum* (Fabricius, 1794)
14. Клоп італійський *Graphosoma lineatum* Linnaeus, 1758
15. Клоп конюшинний *Coptosoma scutellatum* (Geoffroy, 1785)
16. Сліпняк гладкий *Stenodema laevigata* (Linnaeus, 1758)
17. Сліпняк злаковий *Leptopterna dolabrata* (Linnaeus, 1758)
18. Афрофора вербова *Aphrophora salicina* (Goeze, 1778)
19. Горбатка звичайна *Centrotus cornutus* Linnaeus, 1758.
20. Цикадка тополева *Rhytidodus decimusquartus* (Schrank, 1776)
21. Цикадка зелена *Macropsis viridinervis* Wagner, 1950
22. Пильщик вербовий товстостінний *Pontania caprea* Linnaeus, 1758
23. Пильщик вербовий листозагортаючий *Pontania leucosticta* Hartig, 1837
24. Мурашка лучна *Formica pratensis* Retzius, 1783
25. Шершень звичайний *Vespa crabro* Linnaeus, 1758
26. Бджола медоносна *Apis mellifera* (Linnaeus, 1758)
27. Джміль садовий *Bombus hortorum* Linnaeus, 1761
28. Їздець мікродус *Microdus tumidulus* Nees.
29. Вертячка денна *Gyrinus marinus* Gyllenhal, 1808
30. М'якотілка бура *Cantharis fusca* Linnaeus, 1758
31. Бронзівка смердюча *Oxythyrea funesta* (Poda, 1761)
32. Червонокрилий вербовий листоїд *Chrysomela salicet* (Suffrian, 1849)
33. Листоїд хриновий *Phaedon cochleariae* (Fabricius, 1792)
34. Листоїд щавелевий *Gastrophysa viridula* (De Geer, 1775)
35. Довгоносик зелений *Phyllobius maculicornis* Germar, 1824
36. Сонечко десятикрапкове *Adalia decempunctata* (Linnaeus, 1758)
37. Трав'яний циліндротілий вусач *Phytoecia cylindrica* (Linnaeus, 1758)
38. Лептура-коримбія червона *Stictoleptura rubra* (Linnaeus, 1758)
39. Очняк волове око *Maniola jurtina* (Linnaeus, 1758)
40. Прочанок памфіл *Coenonympha pamphilus* (Linnaeus, 1758)
41. Сонцевик адмірал *Vanessa atalanta* (Linnaeus, 1758)
42. Сонцевик кропив'яний *Aglais urticae* (Linnaeus, 1758)
43. Білан ріпаковий *Pieris rapae* Linnaeus, 1758
44. Щербатка с-біле *Polygonia c-album* (Linnaeus, 1758)
45. П'ядун щавлевий *Timandra comae* Schmidt, 1931
46. Мошка кінська *Wilhelmia equina* (Linnaeus, 1758)
47. Мошка балканська *Wilhelmia balcanica* (Enderlein, 1924)
48. Мошка червоноголова *Boopthora erythrocephala* (De Geer, 1776)
49. Комар-дзвінець звичайний *Chironomus* Meigen, 1803.
50. Комар-дзвінець *Stempellina* Thienemann & Bause, 1913
51. *Culex territans* Walker, 1856
52. *Culex pipiens* Linnaeus, 1758
53. *Anopheles claviger* (Meigen, 1804)
54. *Anopheles maculipennis* Meigen, 1818
55. *Aedes rusticus* (Rossi, 1790)
56. *Aedes cinereus* Wiedemann, 1818
57. Волочниця тонкочерева *Leptogaster cylindrica* (De Geer, 1776)
58. Малинова стеблова галиця *Lasioptera rubi* Schrank, 1803
59. Пістряк звичайний *Chrysops relictus* Meigen, 1820
60. Дощовиця звичайна *Haematopota pluvialis* (Linnaeus, 1758)
61. Сіра м'ясна муха *Sarcophaga pernix* Harris, 1780
62. Муха хатня *Musca domestica* Linnaeus, 1758
63. Муха руда гнойова *Scoreuma stercorarium* Linnaeus, 1758
64. Муха зелена падальна *Lucilia caesar* Linnaeus, 1758
65. Жаба трав'яна *Rana temporaria* Linnaeus, 1758
66. Кобилочка річкова *Locustella fluviatilis* (Wolf, 1810)
67. Горихвістка чорна *Phoenicurus ochruros* (S. G. Gmelin, 1774)
68. Ластівка сільська *Hirundo rustica* (Linnaeus, 1758)
69. Шпак звичайний *Sturnus vulgaris* Linnaeus, 1758
70. Дрізд чорний *Turdus merula* Linnaeus, 1758
71. Горобець хатній *Passer domesticus* Linnaeus, 1758
72. Припутень *Columba palumbus* Linnaeus, 1758
73. Голуб сизий *Columba livia* Gmelin, 1789
74. Дятел малий строкатий *Dryobates minor* Linnaeus, 1758.
75. Плиска біла *Motacilla alba* (Linnaeus, 1758)
76. Полівка європейська *Microtus arvalis* (Pallas, 1778)

ОБГОВОРЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ

За результатами обстежень зареєстровано 118 видів судинних рослин. Розташування території досліджень у межах населених пунктів сприяло значній антропогенізації рослинного покриву –

аборигенні види становлять 39,8 % від загальної кількості усіх визначених нами видів рослин, синантропні – 60,2 %, зокрема, місцеві бур'янові види – апофіти – 43,2 %, заносні – археофіти і кенофіти – 17,0 %, що свідчить про значну трансформованість спонтанної флори (рис. 3) [2; 4].

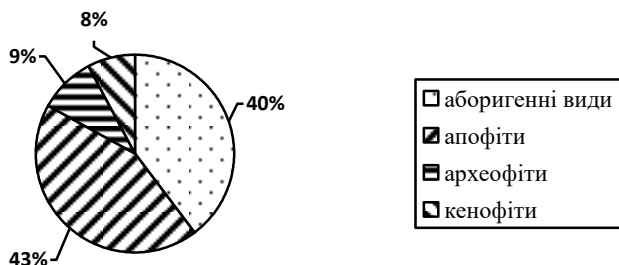

Рис. 3. Відносна чисельність різних фракцій зареєстрованих видів судинних рослин на досліджених ділянках заплави і в руслі р. Дністер

В Україні, за В. В. Протопоповою [28] та Б. В. Заверухою [29], відсоток синантропних видів втричі менший – 22,1 %. Виявлені види судинних рослин та їх угруповання не належать до регіональних, державних та міжнародних списків рідкісних видів [30–33]. Водно-болотяні угіддя міжнародного значення, які охороняються Рамсарською конвенцією, відсутні [34].

Всі тварини типові й численні у регіоні дослідження, серед них звичайні фонові види становлять 47,4 % від загальної кількості зареєстрованих, відносно велика частка шкідників лісу та саду (26,3 %), кровососів (14,5 %) і синантропних (11,8 %) видів (рис. 4).

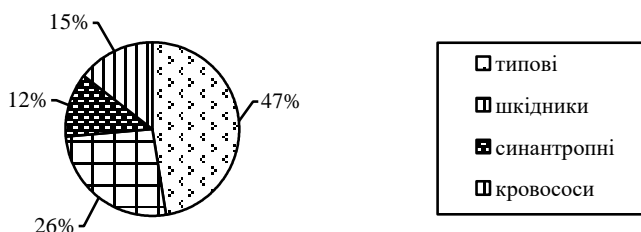

Рис. 4. Відносна чисельність різних груп зареєстрованих видів тварин на досліджених ділянках заплави і в руслі р. Дністер

Отримані нами результати не суперечать раніше проведеним дослідженням [11–17, 35–37]. Ми доповнили відомий список тварин 58 представниками ентомофауни, серед них ряд одноденки Ephemeroptera представлений 1 видом, ряд бабки Odonata – 3 видами, напівтвердокрилі Hemiptera – 9 видами, прямокрилі Orthoptera – 2 видами, перетинчастокрилі Hymenoptera – 7 видами, твердокрилі Coleoptera – 10 видами, лускокрилі Lepidoptera – 7 видами і двокрилі Diptera – 19 видами. Види, зареєстровані у період досліджень, не належать до регіональних, державних та міжнародних списків рідкісних видів [31, 33, 34, 38].

ВИСНОВКИ

На досліджених ділянках заплави і в руслі р. Дністер у с. Липиці та с. Колодруби Львівської

області зареєстровано 118 видів судинних рослин і 76 видів тварин.

Розташування території досліджень у межах населених пунктів сприяло значній антропогенізації рослинного покриву – аборигенні види становлять 39,8 % від загальної кількості видів рослин, синантропні – 60,2 %, зокрема місцеві бур'янові види – апофіти – 43,2 %, заносні – археофіти і кенофіти – 17,0 %, що свідчить про значну трансформованість спонтанної флори.

Всі відзначені тварини є численними у регіоні дослідження, серед них звичайні фонові види становлять 47,4 % від загальної кількості зареєстрованих, відносно велика частка шкідників лісу та саду (26,3 %), кровососів (14,5 %) і синантропних (11,8 %) видів.

Виявлені види судинних рослин, їх угруповання та види тварин не належать до регіональних,

державних та міжнародних списків рідкісних видів. Водно-болотні угіддя міжнародного значення, які охороняються Рамсарською конвенцією, відсутні.

ЛІТЕРАТУРА

1. Дідух, Я. П.; Шеляг-Сосонко, Ю. Р. Геоботанічне районування України та суміжних територій. *Український ботанічний журнал* 2003, 60(1), с 6–17.
2. Заверуха, Б. В. Сосудистые растения *Природа Украинской ССР. Растительный мир*. Шеляг-Сосонко Ю. Р., ред.; Наукова думка: Киев, 1985; с 20–46.
3. Шербак, Н. Н. Зоогеографическое деление Украинской ССР. *Вестник зоологии* 1988, 3, с 22–31.
4. Шеляг-Сосонко, Ю. Р. Растительность долины Верхнего Днестра и ее использование в народном хозяйстве: автореф. дисс. ... канд. биол. наук, Киев, 1963.
5. Скиба, Ю. А. Синантропна флора верхньої течії басейну Дністра (Україна): автореф. дис. ... канд. биол. наук, Київ, 1999.
6. Тасенкевич, Л.; Розенталь, Г.; Мисенко, О. Созологічна оцінка трав'яних фітоценозів верхів'я р. Дністер (Західна Україна). *Наукові записки Державного природознавчого музею* 2008, 24, с 83–88.
7. Борукевич, Л. М. Вища водна рослинність басейнів верхньої течії Дністра, Прута і Західного Бугу: автореф. дис. ... канд. биол. наук, Київ, 2010.
8. Пікулик, Л. І. Етапи і напрями дослідження рослинності річкових долин басейну верхів'я Дністра. *Наукові записки Державного природознавчого музею* 2016, 32, с 163–170.
9. Долинський, В. Л. *Рибогосподарська характеристика ділянки р. Дністер в межах Львівської області*; звіт про науково-дослідну роботу за договором № 46/2018 від 20 листопада 2018 р.; Інститут гідробіології НАН України: Київ, 2018.
10. Мерленко, І. М. *Будівництво мікро ГЕС потужністю до 200 кВт на території Гірської та Колодрубівської сільської ради, Миколаївського району Львівської області*; звіт з оцінки впливу на довкілля №: 201812202485; ЛНТУ: Луцьк, 2019.
11. Горбань, І.; Царик, Й.; Бокотей, А.; Горбань, Л.; Решетило, О.; Пограничний, В.; Сенік, М. Сучасний стан орніто- та батрахокомплексів басейну Верхнього Дністра. *Вісник Львівського університету. Серія біологічна* 2002, 28, с 177–187.
12. Решетило, О.; Різун, В.; Канарський, Ю. Структура угруповань земноводних у заплавах басейну Верхнього Дністра. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія Біологія* 2007, 21, с 117–120.
13. Горбань, І. М.; Бокотей, А. А.; Пограничний, В. О.; Башта, Т. В.; Когут, І. В.; Соколов, Н. Ю.; Бучко, В. В.; Дзюбенко, Н. В.; Шидловський, І. В.; Лисачук, Т. І.; Козловський, Р. С. Гніздова орнітофауна Верхньо-дністровської низовини та її зміни в другій половині ХХ століття. *Наукові записки Державного природознавчого музею* 1998, 14, с 83–89.
14. Горбань, І. Орнітоценози торфових боліт міжріччя Дністра та Бугу. *Вісник Львівського університету. Серія біологічна* 2002, 28, с 188–199.
15. Гураль, Р. Видовий склад прісноводних червоногих молюсків басейну верхів'я Дністра. *Вісник Львівського університету. Серія біологічна* 2003, 33, с 104–109.
16. Гураль, Р. Прісноводні малакокомплекси басейну верхів'я Дністра: структура, вплив природних і антропогенних чинників: автореф. дис. ... канд. биол. наук. Чернівці, 2010.
17. Чернобай, Ю. Н.; Капсурь, И. Я.; Ризун, В. Б.; Меламуд, В. В.; Сузуловский, А. С. *Экология и фауна почвенных беспозвоночных западного Вольно-Подолья*. Наукова думка: Київ, 2003.
18. Mosyakin, S. L.; Fedoronchuk, M. M. *Vascular plants of Ukraine. A nomenclature checklist*. M.G. Kholodny Institute of Botany: Kiev, 1999.
19. Система APG IV. URL: [https://ru.wikipedia.org/wiki/Система APG IV](https://ru.wikipedia.org/wiki/Система_APG_IV) (дата звернення: 24.11. 2021).
20. Гураль-Сверлова, Н. В.; Гураль, Р. І. *Визначник наземних молюсків України*. ТзОВ «Простір-М»: Львів, 2012.
21. Гураль-Сверлова, Н. В.; Гураль, Р. І. *Просвітницька інтернет-програма «Молюски»*. URL: <http://www.pip-mollusca.org/index.php>.
22. Сухомлін, К. Б.; Зінченко, О. П. *Мошки (Diptera, Simuliidae) Волинського Полісся*. РВВ «Вежа» Волинського державного університету ім. Лесі Українки: Луцьк, 2007.
23. Кілючицька, Н. П. *Короткий визначник кровосисних комарів фауни України*. Геопринт: Київ, 2008.
24. Некрутенко, Ю. П.; Чиколовець, В. В. *Денні метелики України*. Вид-во Раєвського: Київ, 2005.
25. Пушкар, Т. И. Тетригиды (Orthoptera, Tetrigidae) Лесостепи Украины. *Известия Харьковского энтомологического общества*. 2005, 13(1-2), с 9–18.
26. Писанець, С. *Земноводні України (посібник для визначення амфібій України та суміжних країн)*. Вид-во Раєвського: Київ, 2007.
27. Фесенко, Г. В.; Бокотей, А. А. *Птахи фауни України: польовий визначник*. Українське товариство охорони птахів: Львів, 2002.
28. Протопопова, В. В. *Синантропная флора Украины и пути ее развития*. Наукова думка: Киев, 1991.
29. Заверуха, Б. В. *Флора Вольно-Подолли и ее генезис*. Наукова думка: Киев, 1985.
30. Андрієнко, Т. Л.; Перегрим, М. М. *Львівська область. Офіційні переліки регіонально рідкісних рослин адміністративних територій України (довідкове видання)*. Альтерпрес: Київ, 2012; с 68–74.
31. *Червона книга України*. 2021. URL: <https://redbook-ua.org/>.
32. *Території, що пропонуються до включення у мережу Емеральд (Смарагдову мережу) України («тінювий список», частина 2)*; Борисенко, К. А. Куземко, А. А. Ред.; LAT & K: Київ, 2019; с 34–38. URL: <https://uncg.org.ua/wp-content/uploads/2019/05/EmeralgNetworkUA3.pdf>.
33. *Updated List of Officially Adopted Emerald Sites (November 2018) Convention on the Conservation of European Wildlife and Natural Habitats Standing Committee 38th meeting Strasbourg, 27-30 November 2018*. URL: <https://rm.coe.int/updated-list-of-officially-adopted-emerald-sites-november-2018-/16808f184d>.
34. *Конвенція про водно-болотні угіддя, що мають міжнародне значення, головним чином як середовища існування водоплавних птахів*. Рамсар, 2.02.1971 р. Поточна редакція від 12.11.1996. URL: https://archive.is/20120805210841/zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_031
35. Бокотей, А. А.; Кучинська, І. В.; Дзюбенко, Н. В. Значення стариць у підтриманні різноманіття птахів басейну верхнього Дністра. *Сборник трудов Азово-Черноморской орнитологической станции* 2003, 6, с 7–16.
36. Бучко, В. В. Характеристика кількісного і якісного складу гідрофілних видів птахів долини Середнього Дністра у зимовий період та під час весняної міграції. *Беркут*, 1994, 3(2), с 77–78.
37. Татаринів, К. Фауністичне розмаїття Львівщини. *Екологічний збірник. Екологічні проблеми природокористування та біорозмаїття Львівщини*. Праці Наукового товариства ім. Шевченка 2001, 7, с 159–169.
38. *Тварини Львівської області, занесені до Червоної книги України*. 2009. URL: <https://redbook-ua.org/animals/region/lvivska>.